

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.— Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθεναγωγείου 14.

16 Ἀπριλίου 1889.

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΥΟ ΜΙΚΡΟΙ

Εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ, δύο μικροὶ ἴστανται. Ἡλιοκαῆ εἶνε τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ τὰ ἐνδύματά των τετριμμένα. Ἀσκεπεῖς καὶ οἱ δύο, καὶ ἡ μαύρη κόμη των, ἀτακτος καὶ ἀκτένιστος, μόνη καλύπτει τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, δασεῖα. Τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν ἀναστήματος καὶ μ' ὁμοίομορφον περίπου τὴν πενιχρὰν περιβολήν, ἣν συμπληρῶνει καταπίπτουσα, ἀπὸ τῆς ζώνης μέχρι τῶν γονάτων, μακρὰ ποδιά. Ὁ εἰς κρατεῖ ἀνὰ χεῖρας τμήμα χαρτίου, κατερρακωμένον, κατεσπιλωμένον, ὑπομέλαν, ἐφ' οὗ διακρίνοντ' ἐξίτηλα τ' ἀποτυπώματα πληθῆος δακτύλων, ἀφ' ὧν διήλθε. Καὶ ὁ ἄλλος, προστριβόμενος εἰς αὐτόν, μὴρὸν πρὸς μὴρὸν, ἀγκῶνα πρὸς ἀγκῶνα, κλίνει πλαγίως καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπόν του ἐπὶ τοῦ χαρτίου καὶ ἀκροάζεται μετὰ προσοχῆς τῆς ἀναγνώσεως τοῦ γράμματος. Διότι εἶνε γράμμα, καὶ ὁ φάκελλος αὐτοῦ, ἐρριμμένος, κείται πρὸ ποδῶν, ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου, μὲ τὸ εἰκοσάλεπτον ἐρυθρὸν αὐτοῦ σῆμα ἐξωθεν, γράμμα δι' ἐπιτετηθευμένων καλλιγραφικῶν χαρακτῆρων γεγραμμένον, μετ' ἐπιμελείας, μ' εὐθείας τὰς σειράς, ὡς διὰ χάρακος τεθέντος ὑποκάτωθεν ἴσως ἐπὶ τούτῳ ὅπως τὰς σημειοῖ. Καὶ ἀπευθύνεται φαίνεται πρὸς τὸν ἕνα ἐκ τῶν μικρῶν, ἐκεῖνον ὅστις παρατηρεῖ πλαγίως μετὰ προσοχῆς, ὡς προσπαθῶν νὰ μαντεύσῃ κάλλιον ἀντιλαμβανόμενος αὐτῶν καὶ διὰ τοῦ βλέμματός τὴν ἀγνωστον αὐτῷ σημασίαν τῶν ἐπὶ τοῦ χάρτου σημείων, ἅτινα τῷ ἀπαγγέλλει ὁ σύντροφός του, πλεον γραμματισμένος καθ' ὅλα τὰ διδόμενα ἀπ' αὐτόν κ' εἰς ὃν, ὅπως ἐξάγεται, κατέφυγεν ἵνα τοῦ τ' ἀναγνώσῃ.

Καὶ ἀναγινώσκει ὁ μικρὸς διερμηνεύς, πράγματι.

— « Καλαμάτα, 27 Μαρτίου 1889. Παιδί μου Γιώργη. Πρῶτον ἔρχομαι νὰ ἐρωτήσω διὰ τὴν καλὴν σου ὑγείαν καὶ δεῦτερον ἂν ἐρωτήσῃς καὶ δι' ἡμᾶς καλῶς ὑγιαίνομεν. Παιδί μου,

σοῦ γράφω καὶ σοῦ λέω πῶς ἀφότου ἔφυγες εἶμαι εἰς μεγάλην ἀνησυχία καὶ λαχταρίζω νύχτα καὶ μέρα κάθε ὥρα καὶ στιγμή πῶς νὰ βρισκῶσαι μοναχό σου σὲ τόσο μεγάλη πολιτεία, ποῦ χάνονται οἱ μεγάλοι καὶ ὄχι ἐσὺ δέκα χρονῶν παιδί, καὶ τί νὰ γίνεσαι. Τὸ γράμμα σου ἔλαβα ὑποῦ μοῦ ἔγραφες πῶς ὁ μπαρμπας σου ὁ Ἀντώνης ἐφρόντισε καὶ σ' ἔβαλε ἔς ἕνα μαγαζὶ μὲ τριάντα δραχμαῖς τὸ μῆνα. Ἐκαμα, παιδάκι μου, τὸ σταυρό μου κ' ἐπαρακαλέσθηκα ἔς τὸ Θεὸ μέραις νὰ μοῦ κόβῃ καὶ χρόνους νὰν τοῦ τῆς δίνῃ. Ἐλαβα καὶ τὰ δύο τάλληρα ποῦ μοῦ ἔστειλες ἀπὸ τὸ μισθό σου μὲ τὸν Παναγιώτη καὶ σὲ εὐχήθηκα ἡ δυστυχισμένη πέτρα νὰ πιάνῃς καὶ μάλαμμα νὰ γίνεσαι. Τῆρα, ἀπὸ τότε ἔχω τρεῖς μῆνες νὰ μάθω γιὰ σένα. Τί κάνεις, τί γίνεσαι δὲν ἤξέρω. Ἐημερώνει, βραδυάζει, μὲ τὴν ἔννοια σου πέφτω καὶ μὲ τὴν ἔννοια σου ζυπνῶ. Ἡ ἀδελφή σου μοῦ λέει: «Μὰ μὴ στενοχωριέσαι, τί κάνεις ἔτσι, θάρρωσθήσης, καὶ μὲν μητέρα!», μὰ ἐμένα ὕπνος δὲ μοῦ πάει νὰ συλλογίζωμαι ὁλοένα ποῦ νὰ εἶσαι καὶ πῶς νὰ περνᾷς. Ὅσους ἔρχονται ἀπ' αὐτοῦ πηγαίνω καὶ τοὺς ρωτῶ γιὰ σένα, μὰ ἀρῆα καὶ ποῦ ναὺρῶ κανένα νὰ μοῦ πῆ πῶς σὲ εἶδεν. Ἡ ἀδελφή σου μοῦ λέει πάλι: «Μὰ ποῦ νὰν τὸν ἰδοῦνε, μάνη, τόσος κόσμος κ' εἶ περα. . .!», μὰ ἐμένα μοῦ φαίνεται σὰ νὰ σ' ἔχω χαμένο καὶ σένα σὰν τὸν πατέρα σου . . .».

Καὶ ἡ ἐπιστολὴ ἐξακολουθεῖ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου καὶ δι' ἀναλόγων φράσεων, ἀνησυχίαν καὶ λύπην καὶ ἀγωνίαν ἐκδηλοῦσα. Προδήλως, μητρὸς εἶνε τὸ κατερρακωμένον γράμμα, μητρὸς ἀγραμμάτου καὶ πτωχῆς, — διὰ ξένης βέβαια χεῖρὸς γραφέν, — μητρὸς ἥτις θὰ κατέφυγεν ἴσως καὶ αὐτὴ εἰς κανένα γραμματισμένον διὰ νὰ τῆς τὸ γράψῃ, ὑπαγορεύουσα αὐτῷ, ὅπως ὁ υἱὸς τῆς τῶρα εἰς τὸν μικρὸν φίλον του διὰ νὰ τοῦ τ' ἀναγνώσῃ. Καὶ ἡ ἀγωνία ἣν ἐκφράζει, εἶνε ἡ ἀγωνία τῆς χωρισμένης ἀπὸ τὸν υἱὸν τῆς αὐτόν, ὃν ἔστειλε φαίνεται μακρὰν, εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν πολιτείαν περὶ ἧς ὁμιλεῖ, εἰς τὴν Ἀθήνα, εἰς τὴν πρωτεύουσάν, ἀναγκασθεῖσα πιθανῶς ὑπὸ τῆς δυστυχίας, διὰ νὰ εὕρῃ πόρον ζωῆς,

και αγνοει ἔκτοτε τί γίνεται, και πονει δια τον χωρισμον του. Ο μικρος αναγινωσκει ἀργά-ἀργά, πιστῶς, εὐσυνειδήτως, συλλαβιστά, ἀπομονῶν τὰς λέξεις, διακρινῶν αὐτὰς μίαν πρὸς μίαν, ὡς νὰ ταῖς ἀποδίδῃ ὑπέροχον ἔννοιαν. Καὶ ὁ ἄλλος ἀκούει, ἐν σοβαρότητι, συγκεινημένος κἀπως, παρακολουθῶν τὸ βλέμμα τοῦ φίλου του φερόμενον ἐπὶ τῶν γραμμῶν, διαπορούμενος ἴσως καθ' ἑαυτὸν πῶς τὰ ἄψυχα αὐτὰ στοιχεῖα, τὰ κεχαραγμένα διὰ μελάνης ἐπὶ τοῦ χάρτου, νὰ ἠμποροῦν νὰ τῷ φέρουν τὴν φωνὴν τῆς μάνας του, νὰ τῷ φανερόνουν τί σκέπτεται, νὰ τῷ μεταδίδουν πληροφορίας, νὰ τῷ διαβιβάζου ἐρωτήσεις, ὡς νὰ τὴν ἔχη ἐμπροστά του και νὰ τὴν ἀκούῃ τὴν ἰδίαν. Πρὸ τριῶν μηνῶν τὴν ἀφῆκεν ἐκεῖ κάτω, εἰς τὴν πατρίδα των, εἰς τὴν Καλαμάταν, και ἔφυγε, και ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας, πλησίον τοῦ θεοῦ του τοῦ Ἀντώνη, διὰ νὰ τὸν βάλῃ εἰς κανένα μαγαζί, ἢ νὰ τὸν μάθῃ καμμίαν τέχνην. Καὶ ἔκτοτε, πλανᾶται τὸ παιδίον ἀνά τὴν πρωτεύουσαν, ὑπὸ τὴν προστασίαν μὲν τοῦ θεοῦ του πάντοτε, ἀλλ' ἀφειμένον εἰς τὰς ἰδίας του δυνάμεις, ἐργαζόμενον ὅπως ζῆση και ἀμειβόμενον διὰ λογαριασμόν του, ὑπηρέτης εἰς ἓνα μαγαζί, εἰς τὸ ὁποῖον τὸν ἔβαλε μικροσκοπικὸς παλαιστῆς τοῦ ἀγῶνος τῆς ζωῆς. Καὶ ἰδοὺ ὁποῦ ἡ πτωχὴ μητέρα του, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζεν ὅταν ἐφευγεν ὅτι τὴν ἔχανε διαπαντός, ἡ ἀπομείνασα ἐκεῖ, εἰς τὸν τόπον των, χήρα μὲ τ' ἄλλα δύο της μικρά, ἀποφασίσασα νὰ τὸν ἐμπιστευθῇ ὡς εἰς ἄλλην μητέρα εἰς τὴν πρωτεύουσαν, εἰς τὴν Ἀθήνα ὡς τὴν ὀνομάζει, εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν πολιτείαν ἢν μεγαλοποιεῖ ἔτι μᾶλλον ἢ ἐπαρχιωτικὴ φαντασία της, — ἰδοὺ ὁποῦ τοῦ γράφει τώρα, — περίεργον! ὡς νὰ τοῦ ὀμιλῇ!, — ἀπὸ τὴν ἄκραν ἐκείνην τῆς Πελοποννήσου, ἀπὸ τὴν Μεσσηνίαν, διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τί κάμνει και νὰ μάθῃ τί γίνεται!...

— « Παιδί μου, λέγει, παιδί μου, νὰ ἔχῃς τὴν εὐχή μου, ν' ἀκούῃς τὸν μπάρμπα σου τὸν Ἀντώνη σὲ ὅ,τι και ἂν σοῦ λέῃ σὰ νὰ ἦμαι ἐγὼ ἢ ἴδια. Νὰ κἀνης τῆ δουλειᾶ σου ἄξια και τίμια για νὰ γίνῃς καλὸς ἄνθρωπος και νὰ ἰδῶ κ' ἐγὼ και τ' ἀδέρφια σου καλὸ ἀπὸ σένα, μιὰ και θέλῃσε ὁ Θεὸς και μᾶς ἐπῆρε τὸν πατέρα σου και μᾶς ἄφησε ἔς τοὺς πέντε δρόμους. Ν' ἀκούῃς τὸν ἀφεντικό σου και νὰ κἀνης ὅ,τι θελήματα σοῦ λείει. Τὰ λεπτά σου νὰν τὰ φυλάξῃς και νὰ μὴν τὰ σκορπᾷς ἐδῶ κ' ἐκεῖ και ἄμα σοῦ περισσεύουν ἢ νὰν τὰ δίνῃς τοῦ μπάρμπα σου νὰ σοῦ τὰ φυλάξῃ ἢ νὰ βρίσκῃς ἄνθρωπον πιστὸν ἀπὸ τοὺς πατριώταις μας και νὰ μοῦ τὰ στέλνῃς. . . Μοῦ εἶπαν πῶς αὐτοῦ εἶνε και ἓνα σχολεῖο για τὰ φτωχὰ παιδιὰ, τῶν Ἀπόρων, και ἔγραψα και εἰς τὸν μπάρμπα σου νὰ σὲ βάλ-

λῃ και νὰ ἀρχίσῃς νὰ πηγαίνῃς για νὰ μάθῃς και λίγα γράμματα, γιατί σήμερα ὁποῖος δὲν ξέρει γράμματα χάνεται. . . »

Τὸν συμβουλεύει δ' οὕτω ἐπὶ μακρόν, ἐν ἀφελείᾳ, μετὰ πόνου ψυχῆς, κοινοτάτων ἀλλὰ πλῆρων ποιήσεως ἐν τῇ πεζότητι των ἐκφράσεων μητρὸς ποθοῦσης νὰ ἴδῃ τὸ τέκνον της ἀποζῶν ἐκ τῆς ἐργασίας του ἐν τιμῇ, και βοηθοῦν και τὴν οἰκογένειάν του, και γινόμενον ἄνδρα τέλειον, και ἀποκαθιστάμενον, και αὐτὸς και οἱ περὶ αὐτόν, ἐν εὐτυχίᾳ. Καὶ τῷ δίδει ἐπὶ πολὺ ὁδηγίας και περὶ τῶν ἐλαχίστων, και τὸν νοθετεῖ, και τὸν ποδηγετεῖ, ἢ καλῇ ἐπαρχιωτικῶς, πῶς πρέπει νὰ βαδίσῃ ἐν τῷ βίῳ, ἀπαραλλάκτως νομίζεις ὅπως θὰ τὸν ἐποδηγέτεῃ ὅταν ἦτο βρέφος και θὰ τὸν ἐμάθῃ πῶς νὰ βαδίξῃ ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ ἐδάφους τοῦ ταπεινοῦ των οἰκίσκου. Καὶ ὁ μικρὸς συγκινεῖται προδήλως ἐπὶ μᾶλλον ἐφ' ὅσον προβαίνει ἢ ἀνάγνωσις, και ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας αὐτοῦ ἀποτυποῦται ἐκφρασις ἐνδομύχου ψυχικῆς ἐργασίας ἣτις τελεῖται φαίνεται ἐν αὐτῷ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ γράμματος, και τὸ ὄμμα του πλέει ἐνίοτε, διαμιάς ὑγρόν, εἰς αἰφνίδιον δάκρυ. . .

Ὅμως, ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς, ἀπροσδόκητον νέφος ἐσκίασε τοῦ παιδιοῦ τὴν μορφήν. Τὰς παρειὰς του ἀνέρχεται παραδόξως βίαιον ἐρύθημα και λευκαίνονται τρέμοντα τὰ χεῖλη του. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ μεγεθύνοντ' ἐν ἐκπλήξει και σχεδὸν ἀνοίγει τὸ στόμα ἀποροῦν.

Προβαίνουσα λέγει ἡ ἐπιστολή:

« Παιδί μου Γηώργη, κάποιος ἀπὸ τοὺς πατριώταις ἦρθε ἀπ' αὐτοῦ και τὸν ἐρώτησα και μοῦ εἶπε πῶς εἶσαι καλὸ παιδί και δὲ δουλεύεις τακτικὰ εἰς τὸ μαγαζί και γυρίζεις μὲ τοὺς μπερμπάταις ἔς τὰ σοκάκια και ἑσοδεῖς τὰ λεπτά σου ὅπως τύχῃ. Ἐγὼ παιδί μου δὲν τὸν ἐπίστεψα, μὰ κύτταξε καλὰ νὰ μὴν τύχῃ και εἶνε ἀλήθεια γιατί δὲ θέλω πιά νὰ σὲ ξέρω για παιδί μου. . . »

Εἶνε πραγματικῶς διᾶδοσις ἀνακοινωθεῖσα αὐτῇ ἢ εἶδοσις ἢ εἶνε τέχνασμα τῆς καλῆς μητρὸς ἐπιθυμούσης νὰ δοκιμάσῃ τὸν χαρακτήρα τοῦ παιδιοῦ; Ἀθλον. Ἀλλ' ἐκεῖνος, ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἢ ἀνάγνωσις, ἐπὶ τοσοῦτον κοκκινίζει ἐξ ἀγανακτήσεως, κ' ἐξαγριοῦται, και μὴ συνεχόμενος πλέον:

— Ψέμματα!, ἀνακράζει αἰφνης ἐν ὀργῇ, εἶνε ψεύτης! . . .

— Ποιὸς νᾶν' αὐτὸς τάχα; λέγει διακόπτων τὴν ἀνάγνωσιν ἐρωτηματικῶς ὁ σύντροφός του.

— Τὸν ξέρω κ' ἐγὼ τὸν ψεύτη; . . ., ἀπαντᾷ ἐπὶ μᾶλλον και μᾶλλον ὀργιζόμενος ὁ παῖς.

— « Σὲ φιλῶ — Ἡ μητέρα σου Ἀγγελικῆ. », ἐπανέλαβεν ὁ ἄλλος.

Ἐτελείωσεν ἡ ἐπιστολή.

Καὶ οἱ δύο μικροὶ ἀποχωρίζονται...

— Πότε θάρθῃς νὰ κάνουμε τὸ γράμμα ποῦ θὰν τῆς στείλω; ἐρωτᾷ ὁ πρῶτος.

— Τὸ βράδν νὰ μὲ περιμένῃς ἔς τὸ μαγαζί.

Δίδουν τὰς χεῖρας ἀποχαιρετιζόμενοι, ὡς μεγάλοι συμφωνοῦντες περὶ σπουδαίας τινὸς ὑποθέσεως. Καὶ ἐνῶ ὁ ἀναγνώστης τοῦ γράμματος ἀπέρχεται ἤδη, ὁ φίλος του ἵσταται ἀκόμη ἐπὶ μικρόν, διπλόνει μετὰ προσοχῆς τὸ ὑπομέλαν καὶ κατεσπιλωμένον χαρτίον, καὶ ἐνῶ τὸ εἰσάγει εὐλαβῶς καὶ τὸ ἐναποθέτει εἰς τὸν κόλπον του:

— Ψεύταις, ὑποτονθορῶζει ἐκ νέου μεταξὺ τῶν ὀδόντων του θυμωδῶς, ψεύταις! . . .

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

Βυζαντινὸν ἑστέρημα.

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἐίχε δὲ ἡ ἐν λόγῳ διχόνοια ὡς ἐξῆς: Δύο ἀδελφοί, ὁ Ἀβούλ Ἀφάν καὶ ὁ Ἀδούλ Χάφς, ἤρισαν πρὸς ἀλλήλους, καὶ ὁ πρῶτος, πολλὰκις ὑπὸ τοῦ δευτέρου ἠττηθείς, ἐζήτησε τὴν ἀρωγὴν τοῦ Κατεπάνω τῆς Ἀπουλίας καὶ Καλαβρίας Λέοντος Ὡπου. οὗτος δέ, διαπεράσας εἰς Σικελίαν, ὀλοσχερῶς κατετρόπωσε τὸν Ἀδούλ Χάφς, ἀλλὰ τότε ὁ Ἀβούλ Ἀφάν, ὄρων κατισχύοντας τοὺς Βυζαντινοὺς, συνενοήθη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ οἱ δύο ἀντίπαλοι, ὁμοφρονήσαντες, ἐζήτησαν ἐπικουρίαν ἐξ Ἀφρικῆς. Συνεπειὰ δὲ τούτου ἀνεπαρκεῖς ἔχων δυνάμεις ὁ Λέων, ἐπανεκάμφεν εἰς Ἰταλίαν μετὰ δεκαπεντακισχιλίων ἀπελευθερωθέντων χριστιανῶν. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ὀρφανοτρόφος, ἀπεφάσισε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν βουλευμάτων τοῦ Βουλγαροκτόνου, τὴν φορὰν δὲ ταύτην ὑπῆρξεν εὐτυχῆς περὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Στρατάρχου, καθ' ὅσον ἐνεπιστεύθη τὸ ἐγγείρημα εἰς τὸν περιδόξον Μανιάκην, ὅστις ἐπιτυχῶς ἀπὸ τινος ἐμάχετο ἐν Μηδίᾳ, εἰς τὰς περὶ τὸν Εὐφράτην καὶ Τίγγριν χώρας. Τὸ ἰδίως δ' ἐνδιαφέρον ἡμᾶς ἐστὶν ὅτι καθωρίσθησαν ὅπως συμμετάσχῃ τῆς στρατείας καὶ οἱ Βαριάγοι.

Ὁ Χαράλδος, ἐπὶ τῇ εἰδήσει ταύτῃ, κατ' ἀρχὰς ἐνεπλήσθη ἀφάτου ἀπελπισίας, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον ἐστερεῖτο καὶ τοῦ πιστοῦ Χαλφάνου, ἀσθενοῦντος ἀπὸ τινος, ἐκ τῶν ὑπερβολικῶν ἰσως πρὸς τὰς Κουβικουλαρίας περιποιήσεων. Ἀλλ' ἰδίως ἐσπάρασσε τὰς μυχαιτάτας τῆς καρδίας αὐτοῦ ἵνας ὁ ἀπὸ τῆς ἐπαφροδίτου αὐτοῦ φίλης χωρισμός· εὐτυχῶς ὅμως ἡ Μαρία ἐξεδήλωσεν ἀνδρικὸν πράγματι ἐπὶ τῇ ἐν λόγῳ δοκιμασίᾳ φρόνημα.

— Ἄγε, ἔλεγεν, ἄγε, ὦ μόνον μου χάρμα!

Γνωρίζεις ὅτι ζῶ διὰ σοῦ, ὅτι σοὶ ἔδωκα καὶ ψυχὴν καὶ καρδίαν, ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο θυσιάζω τὴν ἐμὴν εἰς τὴν σὴν εὐτυχίαν. Ἀνάξιόν σου διάγεις ἀπότινος βίον, καὶ δυσχερῆς ἀπέβη ἡ ἐν τῇ Αὐλῇ θέσις σου μετὰ τὴν ἐνθρόνισιν τοῦ νέου Βασιλέως, ὃν βδελύττεσαι, καὶ τὴν παντοκρατορίαν τοῦ Ὀρφανοτρόφου, ὃν περιφρονεῖς. Νυχθημερόν τρέμω μὴ διαγνωσθῶσι τὰ αἰσθήματα ταῦτα, καὶ περιπλακῆς οὕτω εἰς δεινοτάτους κινδύνους. Φεῦ, οὐδόλως ἀγνοεῖς ὅτι τὰ μυστὰ τῶν ὠτακουστῶν στίφη πληροῦσι τ' Ἀνάκτορα, καὶ τὸ ἐγγειρίδιον τοῦ δολοφόνου ἀκολουθεῖ ἐκ τοῦ συνεγγυς. Σπεῦσον εἰς τὸ πεδίον τῆς τιμῆς, δρέψε δάφνας αἱματηράς, καὶ τότε πανίσχυρος ἐπανακάμπτων, οὐδένα πλέον φοβεῖσαι.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐκόχλαζε τοῦ Χαράλδου τὸ αἷμα, καὶ ἀφυπνιζομένη ἡ ἠρωϊκὴ αὐτοῦ φύσις, παρέφερον αὐτὸν διὰ τῆς φαντασίας εἰς πεδία μυριονέκρων μαχῶν, ὅπου κλεινὰ ἤγειρε τρόπαια· ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐπλησίαζεν ἡ ἀποφοράς ἡμέρα, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ αὐθις ἀπέλειπεν αὐτὸν τὸ θάρρος.

— Οἴμοι, ἐτραύλιζε, κατασπαζόμενος τοὺς μελανοὺς τῆς Μαρίας ὀφθαλμούς, ἄλλοτε ὁ θούριος παιὰν μὲ παρέσυρεν ἀκατασχετῶς, καὶ ἡ δόξα μακρόθεν μοὶ ἐμειδία, ἀλλ' ἤδη κρέματα: ἡ ψυχὴ μου ἐκ τῶν δροσερῶν σου χειλέων, καὶ μακρὰν σου ἔσομαι ὡς βρέφος ἀνίσχυρος.

— Πρόκειται περὶ ὀλίγων μηνῶν, ἀπάντα ἡ Μαρία. Πᾶσα στιγμή χωρισμοῦ ἰσοδυναμεῖ βεβαίως πρὸς αἰῶνας, ἀλλ' ὁ καιρὸς ἐπὶ τέλους παρέρχεται. Διαιτωμένη κατὰ τὴν ἀπουσίαν σου εἰς τ' Ἀνάκτορα, ὅπου ἤδη πολλὰ ψιθυρίζονται περὶ τῆς μακρᾶς ἀγραυλίας μου, ἔσομαι καὶ πάλιν ἐλευθερὰ κατὰ τὴν ἐπάνοδόν σου. Ἐκείνην ἐνθυμοῦ τὴν περιπόθητον ὥραν καὶ ἄντλει θάρρος ἐκ τῆς ἐλπίδος.

Τὴν τελευταίαν νύκτα διήλθεν ὁ Χαράλδος εἰς τὸ Ἡραῖον, καὶ περὶ τὰ χαράγματα αὐτῆ ἡ Μαρία περιέβαλεν αὐτῷ τὴν χρυσὴν πανοπλίαν. Εἰς ἡδύς, μακρὸς ἀσπασμός, καὶ ὁ νέος Ἰάργλος ἐξώρμησεν, ἀποφέρων ὡς τιμαλφῆς ἐγκόλπιον τὸ ἄρωμα τῶν τελευταίων τρυφερῶν περιπτύξεων.

Ὁ Μανιάκης, καταλιπὼν τὸ Βυζάντιον μετὰ στόλου λαμπροῦ, ἀφίχθη αἰσίως εἰς τὸ Ῥήγιον, ἐνθα ἐκάλεσε πρὸς αὐτὸν πάντα τῆς Καλαβρίας καὶ Ἀπουλίας τὰ τάγματα, παραλαβὼν συνάμα καὶ τριακοσίους Νορμαννοὺς, ἀγομένους ὑπὸ τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ περιδόξου Ταγκρέδου. Διπλασιάσας δὲ οὕτω τὴν δύναμιν αὐτοῦ, διέπερασεν εἰς Σικελίαν, καὶ ἀμέσως ἐξεπόρθησεν τὴν Μεσσήνην καὶ τὰς Σύρακοῦσας. Μεθ' ὃ καταφθάσας ἐξ Ἀφρικῆς ἐπικουρίας εἰς τοὺς δύο ἀδελφοὺς ἀνδρῶν πεντακισμυρίων, συνεκροτήθη μάχη κρίσιμος περὶ τὰ λεγόμενα «Ῥήματα»,